

Crna Gora
Ministarstvo evropskih poslova

INFORMACIJA

**O ZAKLJUČIVANJU MEMORANDUMA O SARADNJI U OBLASTI EVROPSKE INTEGRACIJE I
PROCESA PRISTUPANJA IZMEĐU POTPREDSJEDNICE VLADE ZA EVROPSKE INTEGRACIJE I
GLAVNE PREGOVARAČICE VLADE REPUBLIKE MOLDAVIJE I MINISTARSTVA EVROPSKIH
POSLOVA CRNE GORE**

Podgorica, maj 2025. godine

Crna Gora i Moldavija trenutno nemaju formalni bilateralni okvir za saradnju u oblasti evropske integracije, a inicijativa za zaključivanje Memoranduma i formalizovanje saradnje u oblasti evropske integracije je potekla od strane Moldavije, prilikom posjete glavnog pregovarača Republici Moldaviji, u periodu 28 – 30. novembar 2024. Crna Gora je dobila Nacrt ovog dokumenta od strane Moldavije, a sa sadržajem istog se upoznalo Ministarstvo evropskih poslova. U vezi sa navedenim, Ministarstvo evropskih poslova je izvršilo analizu dokumenta i isti je pretrpio neznatne izmjene, koje su dostavljene na upoznavanje i moldavskoj strani. Imajući u vidu nastupajuću zvaničnu posjetu predsjednice Republike Moldavije (19-20. maj 2025), pristupilo se finalnom usaglašavanju dokumenta i isti je usaglašen sa drugom stranom.

Imajući u vidu da je Crna Gora pokazala dosljednost na svom evropskom putu, te ostvarila značajan napredak u oblasti vladavine prava dobijanjem IBAR-a, kao i privremenim zatvaranjem tri pregovaračka poglavlja u decembru 2024, potpisivanjem ovog Memoranduma će dodatno pokazati spremnost da iskustvo u oblasti evropske integracije podijeli sa Moldavijom i na taj način podstakne njen evropski put.

Pored toga, potpisivanje Memoranduma predstavlja značajan korak ka jačanju bilateralnih odnosa, dinamiziranju procesa evropske integracije Moldavije, te snaženju institucionalnih kapaciteta u obje države. Ovaj sporazum bio bi pokazatelj međusobne podrške u procesu koji je od ključne važnosti za evropsku budućnost. Kroz formalizaciju saradnje biće omogućena saradnja u procesima koji predstavlja zajednički imenilac za obje države, uključujući implementaciju reformi i usklađivanje sa zakonodavstvom EU. Pored toga, imajući u vidu dugogodišnje iskustvo u procesu, naročito kada je u pitanju sprovođenje reformi, usklađivanje nacionalnog zakonodavstva s pravnom tekovinom EU i korišćenje EU fondova, razmjena iskustava i dobrih praksi može pomoći Moldaviji da prepozna i implementira reforme koje su se pokazale uspješnim u Crnoj Gori. Pored toga, potpisivanje Memoranduma simbolizuje jačanje političkih, ekonomskih i kulturnih veza između Crne Gore i Moldavije, ali i otvaranje puta za snaženje saradnje između institucija. U konačnom, Memorandum će imati pozitivan uticaj kada je u pitanju obuka i razvoj kapaciteta, što će doprinijeti unapređenju administrativnih vještina potrebnih za dostizanje EU standarda.

Ovaj Memorandum predviđa unapređenje saradnje kroz razmjenu iskustava i dobrih praksi, razmjenu znanja, vještina i razvoj zajedničkih projekata u okviru procesa pristupanja Evropskoj uniji. Glavni stubovi saradnje identifikovani ovim Memorandumom su:

- Razmjena znanja, iskustva i prakse u okviru pregovaračkog procesa, a posebno između pregovarača obje strane u okviru grupe poglavlja (klastera), kao i drugih eksperata uključenih u pregovore;
- Razmjena informacija i znanja u dijelu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva s pravnom tekovinom EU;
- Razmjena iskustva između nadležnih ministarstava i agencija u odnosu na implementaciju politika EU, u cilju uzajamne podrške na putu ka EU;
- Razmjena ekspertize i iskustva u oblasti vladavine prava, s posebnim fokusom na reformu pravosuđa i organizovani kriminal, temeljna prava, demokratsko funkcionisanje institucija i reformu javne uprave, kao i ekonomske kriterijume;
- Razmjena ekspertize i iskustva, kao i razvoj zajedničkih bilateralnih programa za ispunjenje ciljeva definisanih Zelenim dogovorom i Ciljevima održivog razvoja, a naročito u oblastima energetike, dekarbonizacije, ublažavanja klimatskih promjena, cirkularne ekonomije, zaštite prirode i biodiverziteta;
- Jačanje insitucija i administrativnih kapaciteta u cilju ispunjavanja kriterijuma i preuzimanja obaveza koje proističu iz članstva u EU, uz stimulisanje razvoja vještina državnih službenika i službenika zaduženih za evropske poslove;
- Uspostavljanje mehanizama za razmjenu iskustva u dijelu koordinacije prevođenja pravne tekovine EU i izrade nacionalne verzije pravne tekovine;
- Razmjena informacija i znanja u dijelu programiranja EU fondova;
- Razmjena informacija za zajedničko učešće u mjerama ubrzane integracije.

Crna Gora i Republika Moldavija će razvijati saradnju u odnosu na stavke definisane ovim Memorandumom.

Prilog 1:

MEMORANDUM O SARADNJI

IZMEĐU

POTPREDSJEDNICE VLADE ZA EVROPSKE INTEGRACIJE I GLAVNE
PREGOVARAČICE REPUBLIKE MOLDAVIJE

I

MINISTARSTVA EVROPSKIH POSLOVA CRNE GORE

U OBLASTI EVROPSKE INTEGRACIJE I PROCESA PRISTUPANJA

MEMORANDUM O SARADNJI
U OBLASTI EVROPSKE INTEGRACIJE I PROCESA PRISTUPANJA
IZMEĐU
POTPREDsjedNICE VLADE ZA EVROPSKE INTEGRACIJE I GLAVNOG PREGOVARAČA
REPUBLIKE MOLDAVIJE
I
MINISTARSTVA EVROPSKIH POSLOVA CRNE GORE

Potpredsjednica Vlade za evropske evropske integracije i glavna pregovaračica Republike Moldavije i Ministarstvo evropskih poslova (u daljem tekstu: Strane potpisnice),

IMAJUĆI U VIDU da je proširenje EU pokretačka snaga dugoročne stabilnosti, mira i prosperiteta na cijelom evropskom kontinentu i moćno sredstvo za promovisanje demokratije, vladavine prava i poštovanja osnovnih prava,

UZIMAJUĆI U OBZIR Granadsku deklaraciju od 6. oktobra 2023. godine, kada su čelnici EU ponovo potvrdili proširenje kao geostratešku investiciju u mir, sigurnost, stabilnost i prosperitet, rekavši da „proširenje je pokretač poboljšanja ekonomskih i socijalnih uslova evropskih građana, smanjivanja dispariteta među zemljama, i mora njegovati vrijednosti na kojima počiva Unija“,

NA OSNOVU zaključaka Savjeta iz juna 2012. godine, kojim su otvoreni pristupni pregovori sa Crnom Gorom, i zaključaka Savjeta iz decembra 2023. godine, kojim su otvoreni pristupni pregovori sa Republikom Moldavijom, kao i saopštenja Komisije koje je odobrio Savjet, „Unapređenje procesa pridruživanja – kredibilna perspektiva EU za Zapadni Balkan“ (2020. godine), proširenog na Republiku Moldaviju i Ukrajinu, u kojem se predlažu promjene za ponovno osnaživanje procesa zasnovanog na četiri načela: više kredibiliteta, snažnije političko upravljanje, dinamičniji proces i veća predvidljivost,

UZIMAJUĆI U OBZIR početak pristupnih pregovora i otvaranje Međuvladine konferencije za Crnu Goru 29. juna 2012. godine, a za Republiku Moldaviju 25. juna 2024. godine,

REAFIRMIŠUĆI i jačajući bilateralne odnose i promovišući kontinuiranu saradnju u oblastima od zajedničkog interesa, naročito u oblasti evropske integracije, s fokusom na pregovore o pristupanju EU,

PONAVLJAJUĆI zajedničku posvećenost daljem razvoju saradnje u kontekstu evropskih integracija, prijateljstvu i bilateralnoj saradnji između dvije zemlje,

DUBOKO UVJERENE u potrebu unapređenja bliske saradnje na osnovu međusobnog poštovanja, povjerenja, razumijevanja i uzajamnog poštovanja interesa svojih država i građana,

sporazumjele su se o sljedećem:

Član 1

Područje primjene

Strane potpisnice posvećene su u potpunosti promovisanju međusobne saradnje i razmjeni znanja u oblasti evropske integracije u cilju uspješne pripreme za punopravno članstvo u Evropskoj uniji.

Strane potpisnice sarađuju u cilju podizanja svijesti javnosti o evropskim vrijednostima kao zajedničkom interesu u svojim bilateralnim odnosima.

Član 2

Saradnja

Strane potpisnice sarađuju u preduzimanju aktivnosti u oblasti evropske integracije i pregovaračkog procesa sa EU, što, između ostalog, podrazumijeva:

1. Opštu saradnju u procesu pristupanja Evropskoj uniji, uključujući proces proširenja i pristupnih pregovora;
2. Razmjenu znanja, iskustava i prakse u pogledu pregovaračkog procesa, između pregovarača i pregovaračkih grupa, kao i drugih stručnjaka uključenih u pristupne pregovore;
3. Razmjenu informacija, znanja i iskustava po pitanju harmonizacije nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU, osiguravajući djelotvorno usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU, kao i njegovo sprovođenje i primjenu;
4. Razmjenu stručnog znanja i iskustava između nadležnih ministarstava i odgovarajućih organa u sprovođenju politika Evropske unije u svim klasterima, u cilju uzajamne pomoći na njihovom evropskom putu;
5. Razmjenu stručnog znanja i iskustava u ključnim oblastima vladavine prava, naročito u oblasti reforme pravosuđa i borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala, osnovnih prava, funkcionisanja demokratskih institucija i reforme javne uprave, kao i ekonomskih kriterijuma;
6. Razmjenu stručnog znanja i iskustava, kao i razvoj zajedničkih bilateralnih programa i projekata usmjerenih ka ispunjavanju ciljeva utvrđenih u Zelenoj agendi i Ciljevima održivog razvoja, naročito u oblastima kao što su energija, dekarbonizacija, ublažavanje klimatskih promjena, cirkularna ekonomija, uklanjanje zagađenja, održiva poljoprivreda i zaštita prirode i biodiverziteta;
7. Jačanje institucionalnih struktura i administrativnih kapaciteta potrebnih za ispunjavanje kriterijuma i preuzimanje obaveza koje proističu iz članstva u EU, tj. osiguravanje primjene zakona, kao i pripremu i podsticanje profesionalnih vještina zvaničnika i državnih službenika nadležnih za evropske poslove;
8. Razmjenu informacija, znanja i vještina po pitanju izgradnje institucija i administrativnih kapaciteta potrebnih za ispunjavanje kriterijuma i preuzimanje obaveza koje proističu iz članstva u EU,
9. Uspostavljanje procedura za razmjenu iskustava po pitanju pripreme nacionalne verzije pravne tekovine EU;
10. Razmjenu i zajedničke mjere u cilju povećanja djelotvornosti analitičkog pregleda zakonodavstva i pregovaračkog procesa i povezanih aranžmana;
11. Razmjenu informacija, znanja i vještina o finansijskoj podršci Evropske unije, a naročito:
  - a. razmjenu informacija i iskustava u planiranju, programiranju, sprovođenju, praćenju i evaluaciji nacionalnih programa koje finansira EU;
  - b. razmjenu informacija i iskustava u sprovođenju transnacionalnih i regionalnih zajedničkih programa;
  - c. razmjenu informacija za učešće u programima i agencijama Unije;
  - d. razmjenu informacija za zajedničko učešće u ubrzanoj integraciji za finansijske instrumente/fondove EU.
12. razmjenu informacija u vezi sa Strategijom za komunikaciju s javnošću u procesu integracije u Evropsku uniju.

Za realizaciju saradnje u navedenim oblastima, Strane potpisnice će zajednički razvijati i usvajati relevantni plan aktivnosti ili, ukoliko je potrebno, planove aktivnosti u svih šest klastera u skladu sa novom metodologijom pristupnih pregovora.

Član 3

Načini i sredstva saradnje

Strane potpisnice sarađuju u oblastima iz člana 2 koristeći sljedeća sredstva i načine:

1. sastanke glavnih pregovarača i njihovih pregovaračkih timova, koji se sazivaju u redovnim intervalima (barem jednom godišnje), koji će upravljati sprovođenjem ovog memoranduma o saradnji i odobravati planove aktivnosti;
2. zajedničku radnu grupu, koja se osniva sa ciljem organizovanja i operacionalizacije predviđenih aktivnosti u sklopu ovog memoranduma o saradnji;
3. svaka strana potpisnica imenuje pomoćnika sekretara radne grupe, a zapisnik za svaki sastanak izrađuje strana potpisnica koja je domaćin sastanka;
4. sastanci zajedničke radne grupe održavaju se barem jednom godišnje ili kako se Strane potpisnice dogovore,
5. organizovanje zajedničkih događaja, sastanaka, radionica, obuka i okruglih stolova radi realizacije ciljeva iz ovog memoranduma o saradnji;
6. sprovođenje zajedničkih inicijativa i aktivnosti u cilju promovisanja postignuća obje strane potpisnice u oblasti evropske integracije;
7. studijske posjete i kratkoročno upućivanje službenika na rad u cilju olakšavanja razmjene profesionalnog iskustva i znanja o procesu evropske integracije.

Član 4

Sprovođenje

Ovaj memorandum o saradnji nije međunarodni ugovor i ne stvara nikakva pravno obavezujuća prava i obaveze prema domaćem ili međunarodnom pravu.

U ovom memorandumu o saradnji ne postoji ništa što stvara prepreku postojećim ili budućim sporazumima ili memorandumima zaključenim između Strana potpisnica.

Član 5

Finansiranje sprovođenja

Strane potpisnice će osigurati sprovođenje Memoranduma o saradnji u okviru raspoloživih resursa.

Pored toga, Strane potpisnice će ispitati mogućnost finansiranja planova aktivnosti kroz mehanizme EU za institucionalnu saradnju i finansiranje ili putem druge međunarodne donatorske podrške.

Član 6

Stupanje na snagu

Memorandum o saradnji stupa na snagu danom potpisivanja od strane obje strane potpisnice.

Memorandum o saradnji zaključuje se na neograničeno vrijeme.

Memorandum o saradnji može se izmijeniti u bilo kojem trenutku uz obostranu pismenu saglasnost Strana potpisnica. Izmjene stupaju na snagu u skladu sa odredbom iz stava 1 ovog člana.

Svaka strana potpisnica može raskinuti Memorandum o saradnji u bilo kojem trenutku tako što u pismenoj formi obavijesti drugu stranu putem diplomatskih kanala. U tom slučaju, Memorandum o saradnji prestaje da važi nakon isteka šest (6) mjeseci od dana kada druga strana primi obavještenje o raskidu.

Memorandum o saradnji sačinjen je u po dva primjerka na engleskom, crnogorskom i rumunskom jeziku, pri čemu je svaki tekst jednako autentičan. U slučaju razlika u tumačenju, mjerodavan je tekst na engleskom jeziku.

Sačinjeno u _____, dana _____ 2025. godine.

_____
**gđa Kristina GERASIMOV (Cristina
GHERASIMOV)**

**Potpredsjednica Vlade
za evropsku integraciju i**

**glavna pregovaračica za članstvo u
Evropskoj uniji**

Republika Moldavija

_____
gđin Filip IVANOVIĆ

**Potpredsjednik Vlade za vanjske i
evropske poslove**

Crna Gora

MEMORANDUM ON COOPERATION

BETWEEN

THE DEPUTY PRIME MINISTER FOR EUROPEAN INTEGRATION AND

CHIEF NEGOTIATOR OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

AND

THE MINISTRY OF EUROPEAN AFFAIRS OF MONTENEGRO

ON

ON EUROPEAN INTEGRATION AND ACCESSION PROCESS

MEMORANDUM OF COOPERATION
ON EUROPEAN INTEGRATION AND ACCESSION PROCESS
BETWEEN
THE DEPUTY PRIME MINISTER FOR EUROPEAN INTEGRATION AND CHIEF
NEGOTIATOR FOR EU MEMBERSHIP OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA
AND
THE MINISTRY OF EUROPEAN AFFAIRS OF MONTENEGRO

The Deputy Prime Minister for European Integration and Chief Negotiator for EU membership of the Republic of Moldova and the Ministry of European Affairs of Montenegro, hereinafter referred to as the: “the Parties”,

CONSIDERING that the EU enlargement is a driving force for long-term stability, peace and prosperity across the European continent, and a powerful tool to promote democracy, the rule of law and respect for fundamental rights,

CONSIDERING the Granada Declaration of 6 October 2023, when EU leaders reconfirmed enlargement as a geo-strategic investment in peace, security, stability and prosperity and stated that “Enlargement is a driver for improving the economic and social conditions of European citizens, reducing disparities between countries, and must foster the values on which the Union is founded”,

CONSIDERING the Council conclusions of June 2012, which opened the accession negotiations with Montenegro, and the Council conclusions of December 2023, which opened accession negotiations with the Republic of Moldova, as well as Commission Communication endorsed by the Council, “Enhancing the accession process – A credible EU perspective for the Western Balkans” (2020), extended to the Republic of Moldova and Ukraine, which proposes changes to reinvigorate the process based on four principles: more credibility, a stronger political steer, a more dynamic process, and greater predictability,

CONSIDERING the start of the accession negotiations process and opening of the Inter-governmental Conference for Montenegro on 29 June 2012, and for the Republic of Moldova on 25 June 2024,

REAFFIRMING and strengthening bilateral relations and promoting continuous cooperation in the fields of mutual interest, in particular in the area of European Integration, with the focus on the EU accession negotiations,

REITERATING their shared commitment to further developing the cooperation in EU context, friendship and bilateral cooperation between the two countries,

DEEPLY AWARE of the need for furthering the close cooperation on the basis of mutual respect, trust, understanding, and mutual respect for the interests of their countries and citizens,

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

Article 1

Scope

The Parties shall be fully committed to promoting mutual cooperation and exchange of knowledge in the field of European integration aimed at successful preparation for joining the European Union as fully-fledged members.

The Parties shall cooperate in raising public awareness of the European values as a shared interest in their bilateral relations.

Article 2

Cooperation

The Parties shall cooperate in activities in the area of European integration and EU negotiation process, inter alia:

1. Cooperation in general, in the process of accession to the European Union, including the EU Enlargement Process and accession negotiations;
2. Exchange of knowledge, experience and practice in the negotiation process, between negotiators and negotiating groups, as well as other experts involved in the accession negotiations,
3. Exchange of information and know-how for the harmonization of national legislation with the EU acquis, ensuring its effective alignment, implementation and enforcement,
4. Exchange of expertise and experience among relevant ministries and respective agencies, in the implementation of the European Union policies across the clusters, with a view to mutually assist one another in the respective European paths,
5. Exchange of expertise and experience in fundamental areas of the rule of law, in particular judicial reform and the fight against corruption and organized crime, fundamental rights, functioning of democratic institutions and public administration reform, as well as economic criteria,
6. Exchange of expertise and experience as well as development of joint bilateral programs and projects for addressing the targets set in the Green Agenda and SDGs in particular in the areas such as energy, decarbonization, climate change mitigation, circular economy, depollution, sustainable agriculture and protection of nature and biodiversity,
7. Strengthening of the institutional structures and administrative capacities needed for fulfilling criteria and assuming obligations of EU membership, i.e. ensuring implementation of laws as well as development and improvement of the professional skills of the state officials and civil servants responsible for European affairs,
8. Exchange of information and know-how on institution building and administrative capacities needed for meeting criteria and assuming obligations of EU membership,
9. Establishing of procedures for exchange of experiences in coordination of the preparation of the national version of the acquis,
10. Exchange and joint measures to increase effectiveness of screening and negotiation processes and related arrangements,
11. Exchange of information and know-how on financial support of the European Union, in particular of:
  - a. Exchange of information and experience in the planning, programming, implementation, monitoring and evaluation of EU funded national programs;
  - b. Exchange of information and experience in the implementation of transnational and regional joint programs;
  - c. Exchange of information for participation in Union programs and Union agencies;
  - d. Exchange of information for joint participation in accelerated integration for EU financial instruments/funds.

12. Exchange of information regarding the Public Communication Strategy in the process of integration to the European Union.

For the implementation of the cooperation in the above-mentioned areas of cooperation, the Parties will jointly develop and adopt relevant Plan of activities, or, if necessary, Plans of activities in all six clusters in line with the new accession negotiations methodology.

Article 3

Methods and means of cooperation

The Parties shall cooperate in the areas referred to in Article 2, using the following means and methods in its realization:

1. Meetings of Chief Negotiators, and their respective negotiation teams, convened at regular intervals (at least once a year), steering the implementation of this Memorandum of Cooperation and approving the Plans of activities;
2. Joint Working Group, established for the organization and operationalization of the envisaged activities under this Memorandum of Cooperation;
3. Each Party shall appoint a co-secretary of the Working Group and Minutes shall be prepared for each meeting by the party hosting the meeting;
4. Meetings of the Joint Working Group shall be held at least once a year or as agreed by the Parties,
5. Organization of joint events, meetings, workshops, trainings and round tables in order to pursue the goals of this Memorandum of Cooperation;
6. Joint initiatives and activities in promoting the achievements of both Parties in the field of European integration;
7. Study visits and short-term secondments aiming to facilitate the exchange of professional experience in, and knowledge of, European integration process.

Article 4

Implementation

This Memorandum of Cooperation is not an international treaty and does not create any legally binding rights and obligations under domestic or international law.

Nothing in this Memorandum of Cooperation shall impede the existing or future Agreements or Memorandums concluded between the Parties.

Article 5

Financing of implementation

The Parties will ensure the implementation of this Memorandum of Cooperation within the limits of available resources.

In addition, the Parties shall examine the possibility of funding the Plans of activities by using the EU mechanisms of institutional cooperation and funding, or by another international donor support.

Article 6

Entry into force

This Memorandum of Cooperation shall enter into force on the date of signature by both Parties.

This Memorandum of Cooperation shall be concluded for an unlimited period of time.

This Memorandum of Cooperation may be amended at any time by mutual consent of both Parties in writing. Amendments shall enter into force in accordance with the provision of paragraph 1 of this Article.

Either Party may terminate this Memorandum of Cooperation at any time by written notification to the other Party through diplomatic channels. In such a case, the Memorandum of Cooperation shall terminate after the expiration of six (6) months from the date on which the other Party has received the termination notice.

This Memorandum of Cooperation shall be drawn up in two original copies in English, Montenegrin and Romanian, each text being equally authentic. In case of divergences of interpretation, the English text shall prevail.

Done at _____, on _____ 2025.

Ms Cristina GHERASIMOV

Deputy Prime Minister

for European Integration and

Chief Negotiator for EU membership

Republic of Moldova

Mr Filip IVANOVIĆ

**Deputy Prime Minister of Montenegro
for Foreign and European Affairs**